

“De Zeven Woorden” aan het kruis

De beste preek van Jezus

De meest gelezen Bijbeltekst tijdens de Paasweek is natuurlijk het verhaal van de kruisiging. We gedenken het lijden van Jezus -Zijn passie-, we vieren Zijn overwinning over de zonde -onze redding-, en we worden bewogen tot aanbidding. Dus zingen we, diep ontroerd en met een hart dat overloopt van dankbaarheid, “*Als ik het wond're kruis aanschouw*”, “*O hoofd vol bloed en wonden*” en andere soortgelijke liederen van grote geestelijke en theologische rijkdom.

Tijdens de uren die Hij aan het kruis genageld doorbracht, sprak de Heer zeven gedenkwaardige zinnen die bekend staan als “De Zeven Woorden”. Het waren Zijn laatste woorden. In zeven korte uitspraken verkondigde Jezus de meest diepgaande boodschap die ooit is gepredikt, een prachtige samenvatting van het Evangelie. We vinden in deze woorden een samenvatting van het buitengewone karakter van onze Heer en van Gods plan voor de mensheid. De “*Preek van De Zeven Woorden*” heeft door de eeuwen heen talloze preken en geschriften geïnspireerd. J.S. Bach, in zijn “*Mattheüs Passie*”, geeft deze Bijbeltekst op een diep ontroerende manier weer. Ook J. Haydn componeerde in de 18e eeuw een zeer gewaardeerd werk over “*De Zeven Woorden*”, waarin hij deze onvergetelijke Bijbeltekst op muziek zette.

In deze reflectie voor de Paasweek wil ik slechts één aspect van “De Zeven Woorden” delen dat, toen ik het ontdekte, diepe indruk op me maakte. Het gaat natuurlijk om de inhoud van deze woorden, maar vooral om de volgorde waarin Jezus deze zinnen uitsprak. Op het eerste gezicht lijkt deze volgorde misschien willekeurig, maar een nadere studie toont ons hoe deze orde van diepgaande betekenis is, omdat het de prioriteiten van de Heer weergeeft en een werkelijk prachtige weergave is van het karakter en pastoraal hart van de Goede Herder. Naar mijn mening is het aan het kruis dat het karakter van Christus zijn grootste pracht bereikt. **In het uur van de diepste duisternis schitteren Zijn woorden als stralend goud.** Door de diepten van deze “Zeven Woorden” van Jezus te begrijpen, heb ik geleerd meer van Hem te houden, en het heeft ook de manier gevormd waarop ik andere mensen benader, vooral degenen die lijden.

Het pastorale hart van Jezus aan het kruis

De gevoeligheid van Jezus voor Zijn naaste, Zijn liefde en zorg voor degenen die bij Hem waren, bereiken in deze korte uitspraken een hoogtepunt. De meest natuurlijke reactie in de uren voorafgaand aan de uitvaardiging van een doodsvonnis is dat de persoon volledig op zichzelf geconcentreerd is, op zijn eigen gedachten en emoties, en zich isoleert van de mensen om hem heen in een volkomen logisch en begrijpelijk proces. Zelfs wanneer dit overlijden het gevolg is van een terminale ziekte, begrijpen we allemaal dat de stervende niet gericht is op anderen, op degenen die hem of haar vergezellen, maar op zichzelf. Aan het kruis gebeurde precies het tegenovergestelde: Jezus vergat zichzelf en Zijn eigen behoeften (die Hij later uitdrukte) en Hij richtte Zijn aandacht op degenen die bij Hem waren, of het nu Zijn vijanden waren -degenen die Hem martelden-, twee onbekenden -de twee criminelen die met Hem werden gekruisigd-, of iemand die zo geliefd was als Zijn eigen moeder. Voor iedereen had Hij de juiste woorden die ze nodig

hadden. De Heer sprak tot ieder van hen in overeenstemming met hun diepste nood, precies zoals 400 jaar eerder was geprofeteerd: «De Here HERE heeft mij als een leerling leren spreken om met het woord de moede te kunnen ondersteunen» (Jes. 50:4).

Niemand heeft ooit zo'n grote liefde getoond in het uur van de dood, zo'n oprecht pastoraal hart. **«De Goede Herder»** (Joh. 10:7-21), de «de Opperherder» (1 Petr. 5:4), **stierf terwijl hij zijn schapen hoedde**. De woorden van Jezus aan het kruis zijn een schat waarin de essentie van Zijn goddelijke natuur en van het evangelie zelf zijn samengevat: Zijn diepe liefde voor iedereen zonder uitzondering, Zijn voortreffelijke gevoeligheid voor degenen die lijden, Zijn wijsheid om met iedereen te spreken naar gelang hun specifieke behoefte. In de eerste drie zinnen -“woorden”- toont Jezus een intense bezorgdheid voor degenen die Hem het dichtst na stonden, allen die in dat uur van angst en pijn Zijn “naaste” waren. Iedereen kreeg het woord dat hij of zij het meest nodig had:

Woorden van vergeving voor Zijn vijanden

«Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen» (Lucas 23:34).

Jezus sterft vergevend. De hele reddingsdaad aan het kruis was in feite een symbool van goddelijke vergeving (Joh. 3:14-15). Maar het was gepast om deze vergeving expliciet te maken met duidelijke, hoorbare, krachtige woorden, met overweldigende emotionele kracht en definitieve geestelijke autoriteit. Door uit te roepen «Vader, vergeef het hun...» verwoordt Jezus de ware betekenis van Zijn komst naar deze wereld. In feite betekent de naam Jezus precies «Hij zal Zijn volk redden van de zonden» (Mat. 1:21 HTB). Het verzoek om vergeving had niet alleen betrekking op degenen die hem rechtstreeks vernederden - de soldaten en religieuze autoriteiten-, maar op ieder mens (zoals het prachtige lied van Jesaja 53 duidelijk maakt).

Aan het kruis leert Jezus ons dat vergeving, in tegenstelling tot verzoening, eenzijdig kan zijn en de betrokkenheid van beide partijen niet vereist. Ik kan en moet vergeven, zelfs als mijn dader niet om mijn vergeving heeft gevraagd. Stefanus, onder de steniging die een einde maakte aan zijn leven, was de eerste die zijn Meester en Heer op een voorbeeldige manier navolgde (Hand. 7:60). Wij zijn ook geroepen om hetzelfde te doen.

Woorden van redding voor de misdadiger aan het kruis

«Voorwaar, Ik zeg u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn» (Lucas 23:43).

Jezus stierf in het gezelschap van twee anonieme personen. Deze twee mannen hadden waarschijnlijk nog nooit eerder woorden met de Heer gewisseld. Het verhaal is bekend: op de drempel van de dood werd een van hen overmand door de vreze Gods en smeekte Jezus: «Jezus, gedenk mijner, wanneer Gij in Uw Koninkrijk komt» (Luc. 23:42). Jezus' antwoord was even direct als duidelijk. Jezus gaf deze man wat hij op dat moment het meest nodig had: hoop, de hoop die geboren is uit het heil in Christus, en die voor hem een «sterke troost» (Heb. 6:18 HSV) zou zijn in de eindeloze uren van marteling die zouden volgen.

Overigens, de houding van Jezus, vol van barmhartigheid, herinnert ons eraan dat het mogelijk is om in extremis gered te worden als men werkelijk de Heer aanroept met

het hele hart, vanuit het diepste van de ziel en met nederigheid, net zoals de misdadiger aan het kruis deed.

Woorden van bescherming voor Zijn moeder

«Toen dan Jezus Zijn moeder zag... zeide Hij tot de discipel (Johannes): Zie, uw moeder. En van dat uur af nam de discipel haar bij zich in huis» (Johannes 19:26-27).

Het is veelbetekenend dat deze laatste woorden die Jezus uitsprak over bezorgdheid en zorg voor een ander mens, aan zijn moeder werden gericht. Het is de samenvatting van een leven dat volledig was gericht aan anderen en om te dienen. Jezus kon zijn moeder niet vergeten in dit uur van verscheurende pijn voor haar; Maria's hart was gebroken door de pijn van haar zoon, verwoest door zo'n tragisch einde. Bovendien was Maria in dit stadium vrijwel zeker weduwe, waardoor ze in een behoeftige situatie achterbleef. Maar de Heer, de Goede Herder bij uitstek, verwaarloosde zijn plicht niet om Zijn «vader en moeder te eren» (Mat. 19:19).

Hoe goddelijk en tegelijkertijd hoe menselijk! Dit is geestelijkheid die wordt uitgedrukt als een diepe bezorgdheid voor de mensen. In deze laatste daad van liefde herinnert Jezus ons eraan dat **ware geestelijkheid ons altijd meer mens maakt**, niet minder. Het eerste bewijs dat we echt van God houden (dit herinnert ons aan wat Johannes zelf in zijn brieven schreef) is dat we van de broeder houden die Hij naast ons heeft geplaatst. Het is om die reden dat Jezus de zorg voor Zijn moeder toevertrouwt aan Zijn vriend en geliefde leerling, de gevoelige en zachtaardige Johannes, degene die «aan de boezem van Jezus lag» (Joh. 13:23). Johannes gaf onmiddellijk gehoor aan dit verzoek en «van dat uur af nam de discipel haar bij zich in huis» (Joh. 19:27).

Zijn eigen behoeften, aan het einde. «Hierna zeide Jezus...»

«Mij dorst!» (Joh. 19:28)

«Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?» (Mat. 27:46)

Hoe veelzeggend is de uitdrukking waarmee Johannes het verhaal voortzet: «Hierna zeide Jezus, daar Hij wist, dat alles reeds volbracht was...» (Joh. 19:28). Tot dusver hebben we gezien hoe Jezus, zelfs in het uur van pijn, zichzelf gaf en diende, aan anderen dacht vóór zichzelf, trachtte te voorzien in de behoeften van Zijn naaste, zowel geestelijk (redding en vergeving) als menselijk en materieel (de bescherming van Zijn moeder die weduwe is). Pas «hierna», dat wil zeggen, na deze oprechte manifestatie van zijn pastorale hart, drukt Jezus zijn eigen behoeften uit:

- **fysiek:** «Mij dorst!».
- **emotioneel and geestelijk:** «Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?». Jezus' eenzaamheid en het gevoel dat zijn Vader Hem heeft verlaten, vormen zijn meest intense lijden. Er is geen grotere hel dan scheiding van God. Jezus wist dat dit moment onvermijdelijk was (dit was al geprofeteerd in Psalm 22) omdat de Vader geen contact kon hebben met de zonde die Zijn Zoon op Zijn lichaam droeg in deze daad van plaatsvervangend offer.

De beste preek die ooit is gepredikt, eindigt met een uitspraak die sereniteit,

vertrouwen en hoop uitdrukt:

«Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest» (Lucas 23:46).

Elk kind van God kan met hetzelfde vertrouwen het uur van de dood tegemoetgaan, de zekerheid dat onze geest overgaat in de handen van de liefhebbende Vader die ons met vreugde zal ontvangen in Zijn heerlijkheid. Dit is mogelijk omdat Jezus Christus aan het kruis zijn preek kon besluiten met het zevende en laatste woord, het woord dat alles verzegelde: **«Het is volbracht!»** (Joh. 19:30).

Degenen van ons die deze dierbare Jezus Christus liefhebben, het allerhoogste voorbeeld van een pastoraal hart, sluiten zich aan bij het grote Hemelse koor van de verlostten om luid te zingen: **«Halleluja! Want de Here, onze God, de Almachtige, heeft het koningschap aanvaard»** (Op. 19:6). Dit is de ware vreugde van Pasen.

Dr. Pablo Martínez

Dr. Pablo Martínez is psychiater en werkt momenteel in een privépraktijk in Barcelona (Meer informatie: [Medicine of the Person](#)). Hij vervult een gewaardeerde bediening als spreker en leraar in veel Europese landen over onderwerpen als “denken en geloof”, “de therapeutische waarde van het evangelie in emotionele problemen” of “zorg voor jezelf”. Zijn boeken over dergelijke kwesties zijn vertaald in 16 talen. Hij doceert pastoraaltheologie en ook zijn bediening als bijbelleraar wordt zeer gewaardeerd. Hij is erevoorzitter van de Grupos Biblicos Universitarios (GBU - IFES) in Spanje.

De website **Christelijk Denken** geeft informatie over het literaire werk van Dr. Pablo Martínez en zijn vader Ds. José M. Martínez. Door dit werk stroomt de christelijke denkwijze van de auteurs over een breed scala aan onderwerpen; theologische, psychologische en ethische vraagstukken worden vanuit bijbels perspectief bekeken met een relevante en praktische toepassing op actuele problemen.

*Copyright © 2022, Dr. Pablo Martínez
Integrale reproductie, zonder wijzigingen, van dit artikel is toegestaan
wanneer de naam van de auteur en de bron worden vermeld
(<https://christian-thought.org/nl/>)*